

Рекомендації НКРЕКП стосовно закупівлі електричної енергії на 2019 рік

Саме з таким заголовком розміщено новину від 08.11.2018 на головній сторінці офіційного [сайту](#) Регулятора у сфері енергетики та комунальних послуг. Нижче наведено повний текст зазначених рекомендації та коментарі редакції щодо висвітлених в оприлюдненій новині питань.

08 листопада 2018 року, м. Київ — Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, розробила рекомендації щодо порядку дій замовників товарів, робіт і послуг для забезпечення потреб держави або територіальної громади стосовно закупівлі електричної енергії на 2019 рік з урахуванням положень законів України «Про ринок електричної енергії» та «Про публічні закупівлі».

Відповідно до Закону України «Про ринок електричної енергії», який набрав чинності 11 червня 2017 року, суб'єкти господарювання, які на сьогодні одночасно провадять діяльність з передачі електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами та постачання електричної енергії за регульованим тарифом, повинні протягом 18 місяців з дня набрання чинності зазначеним законом (тобто до 11 грудня 2018 року) забезпечити юридичне відокремлення діяльності оператора системи розподілу від інших видів діяльності вертикально інтегрованого суб'єкта господарювання (обленерго), у тому числі шляхом створення електропостачальника.

Не пізніше ніж через 18 місяців з дня набрання чинності Законом України «Про ринок електричної енергії» ліцензії на право провадження господарської діяльності з передачі електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами та постачання електричної енергії за регульованим тарифом **підлягають анулюванню**. При цьому після анулювання зазначених ліцензій діяльність з розподілу електричної енергії повинна здійснюватися оператором системи розподілу на підставі нової ліцензії на право провадження господарської діяльності з розподілу електричної енергії, а діяльність з постачання електричної енергії електропостачальником (у тому числі новоствореним у процесі відокремлення) на підставі нової ліцензії на право провадження господарської діяльності з постачання електричної енергії споживачу, виданих НКРЕКП відповідно до закону.

Наразі замовниками товарів, робіт і послуг для забезпечення потреб держави або територіальної громади (далі — Замовники) укладено договори на закупівлю електричної енергії з одним суб'єктом господарювання (обленерго), який на сьогодні одночасно провадить діяльність з передачі електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами та постачання електричної енергії за регульованим тарифом.

Статтею 36 Закону України «Про публічні закупівлі» визначено, що договір про закупівлю укладається відповідно до норм Цивільного кодексу України та Господарського кодексу

України з урахуванням особливостей, визначених Законом України «Про публічні закупівлі», а також встановлено заборону зміни істотних умов договору про закупівлю після його підписання до виконання зобов'язань сторонами в повному обсязі, крім вичерпного переліку випадків, передбачених частиною четвертою зазначеної статті.

Під час укладення договору про закупівлю переможець процедури закупівлі повинен надати дозвіл або ліцензію на провадження певного виду господарської діяльності, якщо отримання такого дозволу або ліцензії на провадження такого виду діяльності передбачено законодавством.

З урахуванням зазначених вимог законодавства, анулювання ліцензій на право провадження господарської діяльності з передачі електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами та постачання електричної енергії за регульованим тарифом суб'єктів господарювання (відповідно до пункту 13 Розділу XVII Прикінцевих та перехідних положень, Закону України «Про ринок електричної енергії»), з якими Замовниками укладено договори про закупівлю, є підставою для розірвання договору про закупівлю.

Наразі НКРЕКП розпочато видачу нових ліцензій на право провадження діяльності з розподілу електричної енергії відповідним суб'єктам господарювання та здійснюються необхідні заходи щодо оптимізації та забезпечення оперативності цього процесу. Відповідні рішення НКРЕКП передбачають:

видачу ліцензії на право провадження діяльності з розподілу електричної енергії відповідному суб'єкту господарювання, яка набирає чинності **з 01 січня 2019 року;**

анулювання ліцензії на право провадження господарської діяльності з передачі електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами та ліцензії на право провадження господарської діяльності з постачання електричної енергії за регульованим тарифом відповідного суб'єкта господарювання **з 01 січня 2019 року.**

Таким чином, щоб забезпечити власне споживання електричної енергії (починаючи з 2019 року) Замовники повинні здійснювати окремо закупівлю послуг з розподілу електричної енергії та закупівлю електричної енергії (товару), укласти відповідні договори, з урахуванням строків проведення відповідних процедур, а також дати видачі нових ліцензій на право провадження діяльності з розподілу електричної енергії. При цьому необхідно враховувати послідовність укладення відповідних договорів, оскільки згідно з Правилами роздрібного ринку електричної енергії, затвердженими [постановою НКРЕКП від 14.03.2018 № 312](#), умовою постачання електричної енергії споживачу є наявність у споживача укладеного договору про надання послуг з розподілу електричної енергії.

Тому на момент фактичного укладення Замовником договору з постачальником електричної енергії (переможцем відкритих торгів) має бути вже укладено договір на закупівлю послуг з розподілу електричної енергії між Замовником та оператором системи

розподілу.

Звертаємо окрему увагу на те, що Замовники у розумінні Закону України «Про ринок електричної енергії» не підпадають під категорію малий побутовий споживач (так як не є суб'єктами малого підприємництва відповідно до статті 55 Господарського кодексу України), тому не мають права на постачання електричної енергії на умовах універсальної послуги. Як наслідок, продаж електричної енергії Замовникам має здійснюватися за вільними (ринковими) цінами. При цьому відповідно до частини першої статті 56 Закону України «Про ринок електричної енергії» постачання електричної енергії споживачам здійснюється електропостачальниками, які отримали відповідну ліцензію, за **договором постачання електричної енергії споживачу**. [Правилами роздрібного ринку електричної енергії](#) передбачено примірний договір про постачання електричної енергії споживачу (додаток 5 до Правил роздрібного ринку електричної енергії).

Предмет закупівлі	Послуги з розподілу електричної енергії	Електрична енергія
Учасники закупівлі	Оператор системи розподілу (суб'єкт господарювання, якому НКРЕКП видала нову ліцензію на право провадження господарської діяльності з розподілу електричної енергії)	Електропостачальники (суб'єкти господарювання, яким НКРЕКП видала нову ліцензію на право провадження господарської діяльності з постачання електричної енергії споживачеві)
Правомірність участі відповідних суб'єктів господарювання в закупівлі	Перелік суб'єктів господарювання, які мають/матимуть право провадити діяльність з розподілу електричної енергії на підставі нових ліцензій, розміщено на офіційному веб-сайті НКРЕКП www.ncrekp.gov.ua в розділі «Актуальна інформація/Ліцензування (адмінпослуги)/Реєстри НКРЕКП/Ліцензійний реєстр НКРЕКП/Ринок електричної енергії (розподіл електричної енергії)». Процес видачі ліцензій відповідним суб'єктам господарювання триватиме орієнтовно до кінця листопада 2018 року. НКРЕКП здійснює постійну актуалізацію зазначеного переліку з урахуванням нових ліцензій, виданих суб'єктам господарювання	Перелік суб'єктів господарювання, які отримали ліцензію на право провадження господарської діяльності з постачання електричної енергії споживачеві, розміщено на офіційному веб-сайті НКРЕКП www.ncrekp.gov.ua в розділі «Актуальна інформація/Ліцензування адмінпослуги/Реєстри НКРЕКП/Ліцензійний реєстр НКРЕКП/Ринок електричної енергії (постачання електричної енергії споживачеві)». НКРЕКП здійснює постійну актуалізацію зазначеного переліку з урахуванням нових ліцензій, виданих суб'єктам господарювання
Процедура закупівлі	Переговорна процедура (або прямий договір, якщо вартість предмета закупівлі не перевищує 200 тис. грн)	Відкриті торги (або прямий договір, якщо вартість предмета закупівлі не перевищує 200 тис. грн)

Підстави для вибору процедури закупівлі	Відповідно до Закону України «Про ринок електричної енергії» <i>«розподіл електричної енергії — це діяльність із транспортування електричної енергії від електроустановок виробників електричної енергії або електроустановок оператора системи передачі мережами оператора системи розподілу, крім постачання електричної енергії»</i>. Послуги з розподілу електричної енергії надають оператори систем розподілу (суб'єкти природних монополій) за тарифами, які встановлює НКРЕКП. Відповідно до Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з розподілу електричної енергії (Постанова НКРЕКП від 27.12.2017 № 1470) територію провадження діяльності оператора системи розподілу визначають за місцем розташування об'єктів електроенергетики, призначених для розподілу електричної енергії, що перебувають у власності ліцензіата, та до яких приєднані електричні мережі споживачів, які живляться від мереж ліцензіата. Відповідно до пункту 2 частини другої статті 35 Закону України «Про публічні закупівлі» в разі відсутності конкуренції (у тому числі з технічних причин) на відповідному ринку замовник може застосовувати переговорну процедуру	Відповідно до Закону України «Про ринок електричної енергії» <i>«постачання електричної енергії — продаж, включаючи перепродаж, електричної енергії»</i>, що є конкурентним видом діяльності, а електропостачальники здійснюють постачання електричної енергії споживачам за вільними цінами. Відповідно до Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з постачання електричної енергії споживачеві (Постанова НКРЕКП від 27.12.2017 № 1469) місцем провадження діяльності електропостачальника є територія України

Встановлення технічних, якісних та кількісних характеристик предмета закупівлі	Сторони визначають під час застосування переговорної процедури закупівлі з урахуванням специфіки роботи електроустановок замовника та вимог до надання послуг з розподілу, визначених розділом 11.4 Кодексу систем розподілу (Постанова НКРЕКП від 14.03.2018 № 310), та Порядком забезпечення стандартів якості електропостачання та надання компенсацій споживачам за їх недотримання (Постанова НКРЕКП від 12.06.2018 № 375). Кількісною характеристикою предмета закупівлі є обсяг споживання електричної енергії. До технічних та якісних характеристик предмета закупівлі, зокрема, відносяться: - надійність (безперервність) електропостачання; - параметри якості електричної енергії, яку розподіляє оператор системи розподілу; - показники комерційної якості послуг оператора системи розподілу	Необхідні технічні, якісні та кількісні характеристики предмета закупівлі, у тому числі відповідну технічну специфікацію щодо електричної енергії, замовникам слід визначати з урахуванням вимог до якості електричної енергії, визначених розділом 11.4 Кодексу систем розподілу (Постанова НКРЕКП від 14.03.2018 № 310) та вимог до якості послуг електропостачальника, визначених Порядком забезпечення стандартів якості електропостачання та надання компенсацій споживачам за їх недотримання (Постанова НКРЕКП від 12.06.2018 № 375). Кількісною характеристикою предмета закупівлі є обсяг споживання електричної енергії. До технічних та якісних характеристик предмета закупівлі, зокрема, відносяться: - параметри якості електричної енергії; - показники комерційної якості послуг електропостачальника
Форма укладення договору	Договір, який укладає замовник з оператором системи розподілу на закупівлю послуг з розподілу електричної енергії, має відповідати типовій формі договору споживача про надання послуг з розподілу електричної енергії, визначеній у додатку 3 Правил роздрібного ринку електричної енергії (Постанова НКРЕКП від 14.03.2018 № 312)	Договір, який укладає замовник з електропостачальником на закупівлю електричної енергії, має відповідати примірній формі договору про постачання електричної енергії споживачеві, визначеній у додатку 5 Правил роздрібного ринку електричної енергії (Постанова НКРЕКП від 14.03.2018 № 312)

Наостанок зазначаємо, що відповідно до статті 64 Закону України «Про ринок електричної енергії» у разі необрання споживачем (крім побутового та малого побутового споживача), у тому числі Замовниками, нового електропостачальника постачання

електричної енергії такому споживачу здійснюватиметься постачальником «останньої надії» протягом періоду, який не повинен перевищувати 90 днів.

Зокрема, у разі відміни торгів щодо закупівлі електричної енергії у електропостачальника споживачем, на якого поширюється дія Закону України «Про публічні закупівлі», або визнання їх такими, що не відбулися, постачання електричної енергії такому споживачу має здійснюватися постачальником «останньої надії».

Довідково:

Коментар редакції

1. На сьогодні відповідно до статті 1 Закону України «Про ринок електричної енергії» під поняття вертикально інтегрований суб'єкт господарювання підпадають всі обленерго.
2. Малий непобутовий споживач — суб'єкт малого підприємництва, електроустановки якого приєднані до системи розподілу електричної енергії номінальною напругою не більше 1 кВ, який купує електричну енергію для власного споживання.
3. Відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 11.07.2018 № 546 «Про схвалення Прогнозу економічного і соціального розвитку України на 2019–2020 роки» за базовим сценарієм показник інфляції становитиме 7,4 %.

Коментар редакції

Варто зазначити, що рекомендації Регулятора щодо впровадження нового ринку електричної енергії та перспектив щодо здійснення відповідних закупівель 2019 року виписані доволі чітко та зрозуміло. А от про закупівлі електричної в кінці 2018 року у вищенаведених рекомендаціях нічого не сказано. Тому вважаємо за необхідне допомогти читачам розібратися з даним питанням і нижче наводимо питання й відповіді, які стосуються закупівлі електричної енергії в кінці 2018 року.

Щодо закупівлі електроенергії на грудень 2018 року

Питання: «Доброго дня! Допоможіть, будь ласка. Чи можемо ми не розривати чинний до кінця 2018 року договір на закупівлю електричної енергії за бюджетні кошти, укладений за переговорною процедурою, проведеною відповідно до ст. 35, п. 2 Закону України «Про публічні закупівлі», а саме відсутність конкуренції (у тому числі з технічних причин) на відповідному ринку, внаслідок чого договір про закупівлю може бути укладено лише з одним постачальником, за відсутності при цьому альтернативи? В усній бесіді з представником РЕМу, з яким у нас укладено цей договір, він висловлює позицію, що договір цього року не повинен бути розірваний, оскільки їхні ліцензії діють до 01.01.2019

[ліцензії НКРЕКП: на передачу електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами та постачання електричної енергії за регульованими тарифами] та вони виконують свої зобов'язання перед нашою організацією за цим договором. Дякуємо за відповідь!»

Відповідь: Добрий день! З даного питання радимо вам ознайомитися з розробленими НКРЕКП рекомендаціями від 8 листопада 2018 року щодо забезпечення потреб держави або територіальної громади стосовно закупівлі електричної енергії на 2019 рік. У рекомендаціях НКРЕКП зазначено, що анулювання ліцензій на право провадження господарської діяльності з передачі електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами та постачання електричної енергії за регульованим тарифом суб'єктів господарювання (відповідно до пункту 13 розділу XVII Прикінцевих та перехідних положень, Закону України «Про ринок електричної енергії»), з якими замовники уклали договори про закупівлю, є підставою для розірвання договору про закупівлю.

Наразі НКРЕКП розпочато видачу нових ліцензій на право провадження діяльності з розподілу електричної енергії відповідним суб'єктам господарювання та відбуваються необхідні заходи щодо оптимізації та забезпечення оперативності цього процесу.

Відповідні рішення НКРЕКП передбачають:

- 1) видачу **ліцензії** на право провадження діяльності з **розподілу** електричної енергії відповідному суб'єктові господарювання, яка **набирає чинності з 1 січня 2019 року;**
- 2) **анулювання ліцензії** на право провадження господарської діяльності з **передачі електричної енергії** місцевими (локальними) електричними мережами та ліцензії на право провадження господарської діяльності з **постачання електричної енергії за регульованим тарифом** відповідного суб'єкта господарювання **з 1 січня 2019 року.**

Отже, виходячи з вищенаведеної інформації, можна дійти висновку, що наразі та до кінця 2018 року ліцензії на право провадження господарської діяльності з передачі електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами та постачання електричної енергії за регульованим тарифом суб'єктів господарювання **не анульовані Регулятором, а будуть анульовані з 1 січня 2019 року.**

З наведеного доходимо таких висновків. Згідно з п. 13 розділу XVII Прикінцевих та перехідних положень, Закону України «Про ринок електричної енергії» ліцензії на провадження господарської діяльності з передачі електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами та постачання електричної енергії за регульованим тарифом **підлягають анулюванню не пізніше ніж через 18 місяців з дня набрання чинності цим Законом.** До анулювання зазначених ліцензій діяльність з розподілу та постачання електричної енергії провадять на підставі чинних ліцензій, що були видані до дня набрання чинності цим Законом. Діяльність з розподілу електричної енергії через 18 місяців з дня набрання чинності цим Законом здійснюють на підставі нових ліцензій на провадження діяльності з розподілу електричної енергії.

Разом із цим Регулятор приймає рішення про видачу ліцензій на розподіл, які **набирають чинності з 1 січня 2019 року, а не з 11.12.2018, як це передбачено Законом України «Про ринок електричної енергії».**

Таким чином, **оператор системи розподілу зможе надавати відповідну послугу, починаючи з 01.01.2019**, що передбачено відповідними ліцензіями. Окрім того, **для укладення договору постачання електричної енергії споживачеві замовник повинен мати укладений договір про розподіл електричної енергії з оператором системи розподілу.** Таким чином, у ситуації, яка склалася, з урахуванням рекомендацій НКРЕКП та прийнятих НКРЕКП рішень щодо видачі ліцензії на розподіл, наразі замовники можуть працювати до кінця року (задовольняти потребу 2018 року в електроенергії) за чинним договором або дозакупувати за новими договорами (прямий договір або договір за результатами переговорної процедури) у попередніх контрагентів.

Додатково (як обґрунтування договірних відносин з теперішнім контрагентом за договором) рекомендовано звернутися до вашого постачальника по офіційну відповідь щодо обґрунтування неможливості укладення договору на розподіл на грудень 2018 року, що унеможлиблює здійснення вами конкурентної процедури на постачання електричної енергії як товару. А також додатково можливо звернутися по підтвердження такої інформації до Регулятора (НКРЕКП).

Щодо внесення змін до Закону України «Про ринок електричної енергії»

Питання: «Доброго дня! Чи можна очікувати на внесення змін до Закону України «Про ринок електричної енергії» щодо перенесення строку для анулювання ліцензії на провадження господарської діяльності з передачі електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами та постачання електричної енергії за регульованим тарифом з 1 січня 2019 року? Такі зміни узгодили б із законом наявні наразі рішення Регулятора. Дякую».

Відповідь: Добрий день! Верховна Рада України 23.11.2018 підтримала в другому читанні законопроект № 9260 про внесення змін до Податкового кодексу України. Зокрема, серед запропонованих змін — і зміни до Закону України «Про ринок електричної енергії». Згідно із запропонованими змінами, ліцензії на провадження господарської діяльності з передачі електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами та постачання електричної енергії за регульованим тарифом підлягають анулюванню 1 січня 2019 року. Діяльність з розподілу електричної енергії здійснюватимуть з 1 січня 2019 року на підставі нових ліцензій на провадження діяльності з розподілу електричної енергії. Детальніше про законопроект ви можете прочитати на стор. 8 цього випуску журналу — у розділі «Головні події». Однак станом на 29.11.2019 офіційний текст закону відсутній. Тому невідомо, чи проголосували депутати за зазначені зміни. Відслідкувати таку інформацію можливо самостійно на офіційному [веб-порталі](http://radnuk.com.ua/praktyka_zakupivel/elektrychna-enerhiia/rekomendatsii-nkrekp-stosovno-zakupivli-elektrychnoi-enerhii-na-2019-rik/) ВРУ за номером законопроекту № 9260.

У попередніх номерах журналу вийшли друком матеріали щодо закупівель електричної енергії, а саме у випуску журналу № 10 (85) за жовтень 2018 року: «Закуповуємо електричну енергію по-новому», стор. 23-29; «Особливості договору постачання електричної енергії споживачеві. Постачальник “останньої надії” та універсальних послуг», стор. 30-34; лист МЕРТУ щодо закупівель електричної енергії та послуг з її постачання, стор. 35; а також у випуску журналу № 11 (86) за листопад 2018 року: «Особливості складання тендерної документації для закупівлі електроенергії», стор. 18-24.
